

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.184/2018/7.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda ügyintéző:
Dr. Lantos Bálint ügyvéd

Az I.r. alperes:

Az I.r. alperes képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda ügyintéző:
dr. Nagy Szilárd ügyvéd

A II.r. alperes:

A III.r. alperes:

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I.r. alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 4.Pf.20.699/2017/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Budapest Környéki
Törvényszék, 23.P.20.767/2016/8. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) másodfokú perköltséget, és 82.700 (nyolcvankettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak - felhívásra - 48.000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint adós, és a III. rendű alperes mint adóstárs 2008. január 24-én továbbá 2008. március 17-én az I. rendű alperessel

mint hitelezővel deviza alapú kölcsönszerződéseket kötött. A kölcsönszerződésekkel egyidejűleg a kölcsönösszeg visszafizetésének biztosítására a felperes és a II. rendű alperes mint zálogkötelezett, a III. rendű alperes mint adós/özvegyi jogosult az I. rendű alperessel mint zálogjogosulttal jelzálogszerződéseket is kötött.

- [2] A kölcsönszerződés 2008. január 24-én kelt I.4. pontja többek között a 2008. március 17-én kelt kölcsönszerződés I.4. pontja az alábbi rendelkezést tartalmazta: „Felek kijelentik, és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetés esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.

Felek/Adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyéb tartozása mértékét,

továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén, a Bank felkérésére az Adósok banknál vezetett számlái, a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződések I.4. pontjának fenti kikötése, valamint a jelzálogszerződések 8. pontjában foglalt kikötés érvénytelenségének megállapítását kérte azok tisztességtelensége miatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjára hivatkozással. A II. rendű és III. rendű alperest ennek ennek túrására kérte kötelezni.
- [4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A II. rendű és

III. rendű alperesek érdemi ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatát - a kölcsönszerződések keresettel támadott I.4. pontját illetően - azzal indokolta, hogy az nem ütközik a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjába. A fogyasztókkal kötött szerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételekről feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) nem vonatkoztatható a felperes teljesítésére, és a támadott kikötés a bizonyítási terhet sem változtatja meg a fogyasztó hátrányára.
- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és megállapította a kölcsönszerződések keresettel támadott I.4. pontja - [2] pontban idézett rendelkezéseinek - az érvénytelenségét.
- [7] A másodfokú bíróság megítélése szerint - az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben - a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező szerződéses kikötés a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján tisztességtelennek minősül. Kifejtette, a támadott kikötés a fogyasztóra nézve a bizonyítási teher megfordításánál is hátrányosabban változtatja meg a bizonyítási terhet, mert az kizárja az ellenbizonyítást. A bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztató általános szerződési feltétel pedig a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul állapítja meg a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára. Ezt meghaladóan a kérdéses szerződéses kikötés tartalmilag kizárólag az I. rendű alperest jogosítja fel annak a megállapítására, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [9] Állította, a jogerős ítélet rPtk. 209. § (1), (2) és (5) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjának téves értelmezésével és alkalmazásával állapította meg a perbeli szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét. A vitatott kikötés ugyanis nincs semmilyen összefüggésben a kölcsönszerződés közvetlen végrehajthatóságával, az nem fordítja meg a bizonyítási terhet, és nem jogosítja fel az I. rendű alperest a saját teljesítésének jogszerűsége kizárólagos megállapítására sem.
- [10] A felperes a felülvizsgálati eljárásban előterjesztett iratában az Európai Unió Bíróság C-51/17. számú előzetes döntéshozatali

eljárásban hozott ítéletre hivatkozással kérte, hogy a Kúria a perbeli szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseit hivatalból minősítse tisztességtelennek. Felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [12] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Az itt kifejtett jogi álláspontot a BH2018.146. számon közzétett döntésében további érvekkel egészítette ki. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.
- [13] A jogerős ítélet a perbeli szerződéses rendelkezést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria az előző pontban már hivatkozott BH2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a felperes kötelmi jogát arra, hogy az I. rendű alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés I.4. pontja

felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

- [14] A Kúria a hivatkozott a BH2018.146. számon közzétett határozatában azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az I. rendű alperes a feleknek a szerződésből erdő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.
- [15] A kifejtettek értelmében az ítélet tábla az rPtk.209.§ (1) bekezdése, illetve a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjának téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződések I.4. pontjának [2] pontban idézett rendelkezései tisztességtelenek.
- [16] A felperes felülvizsgálati eljárásban előterjesztett, a szerződés más rendelkezése tisztességtelenségének hivatalbóli észlelésével kapcsolatos kérelemével összefüggésben a Kúria rámutat, a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemben (csatlakozó felülvizsgálati kérelemben) megjelölt jogszabálysértésének a vizsgálata. Az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ez alól csak az jelent kivételt, ha a pert hivatalból kell megszüntetni, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn. A felperesek kérelemében megjelölt, az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésének vizsgálata, az erre vonatkozó adatok, bizonyítékok értékelése a felülvizsgálati eljárásban az eljárásjogi szabályok által megengedett hivatalbóliság körén kívül esik, ezért azzal a Kúria érdemben nem foglalkozhatott.
- [17] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.

Záró rész

- [18] A Kúria döntése alapján az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a alapján megállapított - mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból és az általa lerótt 70.000 Ft felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére. A megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj mérséklését a nagyszámú, azonos tényállás alapján indult perben az alperes túlnyomórészt azonos jogi alapokon álló védekezése indokolta. Az

illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a felperes köteles az illetékekről szóló 1990. évi XCIII: törvény 59.§ (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdése szerint.

- [19] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [20] A Kúria a döntését az rPp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyláson kívül hozta meg.

Budapest, 2019. február 21.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő